

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון י"ט אדר תש"פ | דף היומי בבלי: שבת ט.

דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תס"ב עד סעיף ג'.

מוסר: שמירת הלשון - שער התורה פרק ז' 'ודע אחי' עד 'ומה טוב'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק ב משנה יב 'וכל מעשיך יהיו לשם שמים' עד פרק ג משנה א

איך נרגעים מבהלת הקורונה? | דייר בלתי צפוי ברמת אלחנן באישור גדולי הדור | נכנס לפגישה עם מנהל הבנק, והופתע... | 1847

על דא ועל הא

חשבנו לחזור למרכז, אבל נזכרנו בפיגועים.
על הדרום כלל לא חלמנו, כי האזעקות עדיין
הדהדו באזננו. חשבנו על שזוייך השלווה
והרגועה, אבל אז באה ה'קורונה'...

'קורונה', מה הוא אומר? | הרהורים על המצב - הרב ישראל לויש שליט"א

יכולים לממש אזרחות שוויצרית מדור קודם. בסוף, כשהכל יגמר
כאן בארץ, והמדינה תהפוך לזירת קרב - חשבנו - יהיה לנו להיכן
לברוח, לשוויץ השלווה והרגועה, שם אין כניסה לצרות וקשיים...

אבל אז באה ה'קורונה'... וירוס חדש, אפילו לא חיידק,
שהתפשט על כל העולם מקרוב ומרחק, השבית מעברים וסגר
גבולות, ובודד אנשים ימים ולילות...

או אז הבנו שאין אנו שולטים על צרותינו, ואם הם נגזרו, הם
יבואו ואי אפשר לברוח מהם. אם נברח מהאינתיפאדה, נפגש
בטילים, וכשנמלט מהם ישיגו אותנו קטיושות, וכאשר נחשוב על
המקום הבטוח בתבל, יצוץ וירוס לא מוכר, שאין אף אחד שיורה
אותו, ואין על מי להתלונן וממי להתגונן...

עוד לא נולד המנהיג בעל הביטחון העצמי המופרז שגיבש
תכנית מאה כזו או אחרת להצלה מפני הוירוס הלא מוכר... עוד
לא הומצא הפטריוט שיפוצץ את הנגיף בשמים לפני שהוא פוגע...
אפשר רק להתבודד... ולהתבונן... שיש מנהיג לבירה, ובמקום
לברוח צריך לחזור... במקום לפחד צריך לבטוח... במקום להתגונן
צריך להתפלל... ובמקום להתנשא צריך להאמין...

כאשר היו פיגועים במרכז, מחבלים התאבדו באוטובוסים,
מטעני חבלה התפוצצו בתחנות, עברנו לדרום, שם היה שקט
יותר.

כשבדרום החלו עפים טילים וסקאדים והשקט נצבע ב'צבע
אדום', ברחנו לצפון השקט והפסטורלי. שדרגנו את איכות הדיור
שלנו, מבנין רב קומות עברנו לבית חד קומתי, וביתנו הורחב. הכל
היה נראה נוצץ ורגוע, מדי פעם שמענו על צרותיהם של יושבי
המרכז והדרום...

ערב אחד שמענו רעשים בקרקעית סלון הבית. בתחילה
ביטלנו את ההשערות הרעות, אך כשהרעשים התחזקו ונהיו
תכופים יותר, קשה היה להתעלם מהם, ואז באה גם הודאת
גורמי הביטחון על חפירת מנהרות מלבנון, והבנו שלא ירחק היום
וראשו של מחבל חיזבאללה יבצבץ לנו ליד הספה...

לא ידענו את נפשנו. חשבנו לחזור למרכז, ונזכרנו בסייטי
הפיגועים... על הדרום כלל לא חלמנו, כי האזעקות עדיין הדהדו
באזננו... מה נעשה? לאן עוד אפשר לברוח?!

המחשבה היחידה שהרגיעה אותנו היא העובדה שאנחנו

אם אָסק שְׁמַיִם שָׁם אֶתָּה וְאַצִּיעָה שְׂאוֹל הַנֶּפֶץ:
אֲשָׂא כְנָפַי שָׁחַר אֲשַׁכְּנָה בְּאַחֲרֵית יָם:
גַּם שָׁם יָדָךְ תִּנְחַנְנִי וְתִאחַזְנִי יְמִינֶךָ:

ואת הרהורינו נחתום בשירתו של רבי שלמה אבן גבירול ז"ל:
אם תִּקְטְלֵנִי, אֵל, לָךְ אוֹחִילָה
אָנוּס לְעֲזָרָה מִמֶּךָ אֵלֶיךָ
אֶתְפַּס בְּכַנְפֹת חֲסִדֶיךָ יוֹם צָר
מִחֲמַתְךָ אֶבְרַח עַדִּי צִלְךָ...

וכעת, כאשר הפנמנו שאין לאן לברוח, רק אליך יתברך, נרגענו... השקט תפס את מקומו של הפחד, והשלווה החליפה את החרדה... כי הבריחה יצרה פחד, חשבנו שהיא מרגיעה... והנטישה הולידה חוסר ודאות, דמיינו שהיא יציבה... אבל תחת כסותך, בורא העולם, אנחנו מוגנים... בצל כנפיך, מנהיג הבירה, אנחנו רגועים... וכשמשהו מתרחש נפתח ספר תהילים ועל צור ישענו נשען מבטחים... דברי דוד המלך ע"ה היטב מהדהדים: אָנָּה אֵלֶךְ מְרוּחֶךָ וְאָנָּה מִפְּנֵיךָ אֶבְרַח:

הסיפור היומי

מיד בגמר התפילה רץ היהודי כחץ מקשת לבנק, שם נשם לרווחה בראותו כי לא איחר את הפגישה, שכן המנהל עדיין לא הגיע. אולם לאחר כמה רגעים כשנכנס המנהל, הבחין להפתעתו כי פניו של האיש מוכרות לו...

השתדלות? - לא על חשבון עבודת ה'

בגמר התפילה רץ 'כחץ מקשת' לבניין הבנק, אך כשהגיע ראה שהמנהל עדיין לא הגיע. ב"ה... המתין כמה רגעים והנה נכנס אל החדר מנהל הבנק, ולהפתעתו הוא מבחין כי פניו של המנהל מוכרות לו... כי הוא היה לא אחר מאשר אותו בעל תפילה שביקש ממנו להישאר בביהמ"ד עד אחר גמר התפילה. אמר לו המנהל: ראיתי על פניך עד כמה הנך ממחר ולחוצ, אך לעומת זאת היה ניכר על פניך מידת נאמנותך ויושרך, ועל כן הנני סומך עליך... ובתוך רגעים ספורים נסתיימה הפגישה בהצלחה גדולה. אין צריך לומר, מה היו תוצאות הפגישה אילו היה בורח קודם חזרת הש"ץ... כשהמנהל נכנס ומוצא את אותו 'ברנש' שברח לו ו'קלקל' לו את המנין... אין מקום להשתדלות' על חשבון התורה והתפילה, כגון לבטל קביעות העיתים שלו לתורה, או להתבטל מתפילה בציבור או 'לברוח' באמצע התפילה... שהרי לעולם אין ההשתדלות מועילה מאומה, אלא רק גזירת מלך, ופשיטא שאין הקב"ה 'תובע' מהאדם שיעשה השתדלות כזו...

(באר הפרשה תצוה תש"פ)

סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: שמעתי מאחד מתושבי ניו יורק, אשר עסקיו נקלעו להפסדים וקשיים, ובכדי שיוכל לעלות שוב על דרך המלך היה זקוק מאוד להלוואה גדולה מהבנק. קבע האיש תור להיפגש עם מנהל הבנק היושב במדינת דטרויט שבארה"ב, ונקבע הזמן לשעה ארבע וחצי אחרי הצהריים. הלה ידע שעליו להגיע בזמן, ו'אוי לו' אם יאחר אפילו במקצת, כי ה'מאחר' אינו נחשב בעיניהם אלא כבטלן, ומה גם שאז 'נחשד' כמאחר גם בתשלומי הלוואות הבנק. על כן השים עצמו להיות מהזריזין המקדימין, והגיע לשם כבר בשעה ארבע, אלא שעדיין לא התפלל מנחה, לכן נכנס לביהמ"ד הסמוך, שם אמורים להתפלל מנחה בשעה 4:00. אלא שבהגיעו ראה שעדיין לא עת האסוף ויש שם בקושי 'מזומן'. אט אט התקבצו עוד ועוד אנשים, עד שב"ה הגיע מניינם לעשרה. כל דמו כבר 'בער' בו מרוב לחץ שלא יאחר את הפגישה החשובה, וכבר חשב 'לברוח' לאחר שמו"ע, אולם החזן ביקש ממנו בתחנונים שישאר עד סוף התפילה, מכיוון שהוא 'חיוב' ועליו לומר קדיש אחרי 'עלינו'. בלית ברירה החליט האיש להמתין עד סיום התפילה. מיד

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

שבת דף ט

מתי זמנה של סעודת פורים?

"לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה עד שיתפלל, לא יכנס אדם למרחץ ולא לבורסקי ולא לאכול ולא לדין"

שנתקיים בו ליהודים היתה אורה זו תורה יעשה עקירה, הייטב בעיני ה'. ולכן אומר השל"ה, יעשו את הסעודה בשחרית, שהרי זו הסעודה היא כנגד סעודת אסתר שעשתה עם המלך, ובודאי היתה הסעודה בעת שדרכם של המלכים לאכול ובסעודה זו נתלה המן, ע"כ ירא שמים ישמח בשמחה של מצוה ויגיל בשמחת מצוה כל היום ובהגיע זמן מנחה ומעריב יקרא שמש הקהילה לבוא אל בית הכנסת ויתפלל בכוונה.

להלכה כותב הרמ"א בסימן תרצ"ה (ס"ב): ונוהגים לעשות סעודת פורים לאחר מנחה. ואומר שם המשנה ברורה (סק"ח), משום שאסורין להתחיל בסעודה קודם מנחה.

הנה בפוסקים יש כמה זמנים מתי לאכול סעודת היום בפורים. בעל התרומת הדשן (סי' ק"י הובא בב"י סי' תרצ"ה ודרכי משה סק"ד) אומר שמנהג הרבה מקומות שמתחילין הסעודה ביום וממשיכין רוב הסעודה בלילה, וכתב הטעם, שבשחרית צריך לקרוא המגילה ואח"כ משלוח מנות ומתנות לאביונים, ואין פנאי לאכול הסעודה בשמחה ותענוג. ולכן קבעו קדמוננו להתחיל הסעודה מבעוד יום שהוא עיקר המצוה ונמשכת בלילה.

השל"ה כותב שהיה לו ריב גדול בזה עם קצת קהילות שהיו אוכלים סעודת פורים אחרי מנחה. הבעיה היתה שהסעודה נמשכה לערב, וכיון שהשתכרו ביטלו תפילת מעריב וכבר קיבלו תפילה זו לחובה, וגם קריאת שמע שהיא דאורייתא, וכי ביום הזה

יהלומים מגדולי ישראל

**החלטנו לעלות למעונו של מרן הגראמ"מ שך זצ"ל
ולשאלו האם ניתן לאפשר לאותו יהודי להגיע
להתגורר ברמת אלחנן עם כלבו... מרן זצ"ל שמע את
השאלה, ועשה רושם שאינו מבין כלל מה הבעיה....**

הדרך האמיתית להשפיע ולקרב רחוקים

לו זה בזנבו, ו'מוכיח' לו בכך שהוא 'מעריך' ו'מכבד' אותו... והאדם נהנה מכך...

לאחר שהאיש אמר שלא יוכל לעבור לרמת אלחנן בלי הכלב, לא ידענו מה לעשות. שכן הציבור המתגורר בשכונתנו איננו מורגל להתגורר ליד כלבים, ואם אלה ינבחו וירעישו את הסביבה, תהיה זו בעיה חמורה, העלולה להציק ולגרום להפרעה חמורה לציבור כולו, ובעיקר לנשים ולילדים.

כיון שמרן הגראמ"מ שך זצ"ל היה עוד אתנו בחיי-חיותו, החלטנו לעלות למעונו ולשאל את פיו כדת מה לעשות, והאם להסכים לכך שהבעל יעבור לרמת אלחנן עם כלבו.

מרן ראש ישיבת פוניבז' זצ"ל שמע את השאלה, ועשה רושם שלא הבין מה השאלה... 'בודאי שאפשר להתיר לו שיעבור

שח הגר"י זילברשטיין בשיעורו: בספר החדש 'שבת בשמחה' סיפרנו על אירוע שהתרחש בשנותיה הראשונות של רמת אלחנן, כאשר בני זוג שחזרו בתשובה התכוננו לעבור ולהתגורר בשכונה. האשה עמדה במצב רוחני יותר גבוה מבעלה, אבל גם הוא התקרב כבר באופן משמעותי, ולא היתה לו בעיה להימצא ולגור בחברתם של בני תורה.

רק בעיה אחת הציקה לו, וממילא גם לנו... כלב היה לו, לבעל, שהלך איתו לכל מקום, והאיש טען שהוא אינו מסוגל להיפרד מכלבו זה... מי שמכיר את עולמם של בעלי-הכלבים, יודע גם 'להסביר' שהדבר אינו פשוט, כיון שהכלב מעניק לבעליו את ה... כבוד שהוא זקוק לו.

כל פעם כאשר הבעלים נכנס לחדר בו נמצא הכלב, מכשכש

אליכם, ולא צריכה להיות בכך כל בעיה, אמר.

תשובתו של מרן הגרא"מ שך זצ"ל היתה כל-כך ודאית וחד-משמעית, שלא היה כל טעם שאמשיך לשאול אותו בענין הנשים והילדים העלולים לסבול מנביחותיו של הכלב.

אמרנו אפוא לבעל שהוא יכול לעבור לגור ברמת אלחנן יחד עם כלבו. וכך אכן היה. התושבים שהופתעו מ'האורח הבלתי-צפוי' שמעו ממני את הוראתו של מרן זצ"ל, וכולם הסכימו לשמוע בקול גדולי הדור.

לאשה אחת שבאה והתלוננה שנביחותיו של הכלב מפחידות אותה, אמרנו שתנסה לדמיין לעצמה שעל כל נביחה ונביחה היא מקבלת סכום גבוה של כסף... הרי בודאי שבמקרה זה תסכימי גם את לשמוע את הנביחות!

על אחת כמה וכמה כשבכל נביחה את מתגברת על עצמך, ומכוונת לציית לקול חכמים, הרי המחיר שתקבלי על כך יהיה גבוה הרבה יותר.

בסופו של דבר, כעבור שבוע-שבועיים, כאשר האיש הבין שחברתם של בני תורה איננה המקום המתאים לגידול כלבים, הסכים מרצונו להשתחרר מהכלב, והעביר אותו לאגודת צער בעלי חיים...

מהוראתו של מרן זצ"ל אפשר ללמוד על היחס שאנחנו צריכים להעניק לאחינו בני ישראל. בודאי שאי-אפשר להקיש ממקרה למקרה, ועל כל דבר צריך להתייעץ עם גדולי ישראל,

אבל אם מרן הגרא"מ שך, שמלבד גאונותו העצומה וצדקותו היתירה, היה גם חכימאי דיהודאי, הבין שאם נתיר לבעל להגיע עם כלבו, לא יעבור זמן רב עד שיבין לבד את אשר עליו לעשות, בהיווכחו בהנהגתם הנאותה והמכובדת של שכניו, הרי שאפשר ללמוד מכך שהעיקר תלוי בנו!

יהודי שאינו שומר מצוות הנפגש עם יהודי של בית מדרש, ומבחין באצילותו וביופי-מידותיו, יהיה מוכן לוותר על הכל, על כל האידיאות (ועל הכלבים) שהציפו את חייו עד עתה, ולשוב ולחדש ימיו, ולהתקרב לאביו שבשמים.

וכן להיפך, חלילה; אם שומרי המצוות אינם מתנהגים כבני אדם, ומוכיחים את קטנוניותם, הרי שהם מרחיקים בכך את אחיהם מחיי התורה והמצוות.

האנשים העומדים מעבר למתנס בוחנים ובודקים אותנו בזכוכית מגדלת, וכאשר הם רואים שהנהגתו של יהודי שומר מצוות טובה היא לשמים וטובה לבריות, יש סיכוי רב שגם הם יתדבקו עד מהרה בבורא עולם, וזכותם של כל הדורות שישמרו מעתה על מצוות ה', יוטלו על גבו של אותו יהודי שהתנהג כשורה, וקידש בכך את שמו יתברך.

גם בענין השבת, אילו היינו ממחישים בפני אחינו התועים את נועם השבת, את היקר והתפארת שבשמירתה, בודאי שהדברים היו עושים עליהם רושם, וגם הם היו חפצים לעבדה ולשמרה.

(קול ברמה - בטאונה של רמת אלחנן, שבט תש"פ)

השונות היומי

צורת הפתח מארגזי 'קליק' - האם חייבת במזוזה?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

למעבר ללקוחות הבאים לחנות, אולי צריך לקבוע מזוזה בכל מעבר כזה?

תשובה: אין להחשיב את זה לפתח, כיון שנעשה הכל דרך עראי ואינו בנוי לאורך זמן רק נעשה לנוי, ואין לחוש לחיוב מזוזה, וכן הורה מו"ר הגרמ"ש קליין שליט"א.

שאלה: במכולת בשכונתנו עשה המוכר לקראת פורים פתח מארגזי 'קליק', באופן שלפני כל מעבר שבין שורות המוצרים יש צורת-פתח בנויה לתפארת מארגזי 'קליק' מסודרים ומודבקים חזק ועליהם כל מיני שוקולדים ומארגזים לפאר את משלוחי מנות. לפתע התעורר המוכר לשאול, שכיון שפתחים אלו עשויים

* שתי מצות שהונחו בתנור זו על גב זו - אף במקרה שרק מקצת שטחה של המצה העליונה מונח על מקצת המצה התחתונה, נחשבות שתיהן כ'מצה כפולה'.

* בשעת אפיית המצות יש להקפיד שלא תגענה זו בזו בתנור בטרם נאפו, מפני שקיים חשש שמקום המגע לא יאפה כראוי ויחמיץ.

* בצק של מצה שכבר רודד והוכן להכנסה לתנור, לכתחילה אין להופכו לגוש בצק ולרדדו שנית, משום שיש לחשוש שהבצק לא יהיה 'מקשה אחת', ויהיו בו סדקים וקפלים שנחשבים כ'מצה כפולה'.

אתמול
למדנו

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/1

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש
שלוחה 2/3-4

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית
שלוחה 1

הרב **יצחק לובינשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • אנגלית
שלוחה 2/6

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש
שלוחה 1/3/1

שידורים חוזרים
ממעמדי סיום הש"ס
ומאירועי דרשו
שלוחה 5

הר"ר **יחיאל גולדברג** הי"ד
הפוחת בכל יום - באידיש
שלוחה 3/2

הר"ר **אברהם פוקס** הי"ד
הפוחת בכל יום - המייל היומי של דרשו
שלוחה 3/1

הר"ר **שלום יכנס ואברהם פוקס** הי"ד
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע
שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

בצק שנילוש ביין בלבד ללא מים ותפח - האם נדון כחמץ?

אינם מחמיצים את הבצק. ואף אם מניחים 'שאור' בסמוך לבצק זה, אינו מחמיץ. אולם, לא ניתן לקיים במצה הנאפית מבצק כזה את מצנת אכילת מצה, כיון שהוא נחשב ל'מצה עשירה', ואילו מצת המצוה מכונה בתורה 'לחם עוני'.

בצק למצות שנילוש ב'מי פירות', כגון יין ושמן, ללא תערובת מים - אינו מחמיץ כלל. ואף אם הבצק שהה זמן רב לפני האפייה, ותפח, אין זה סימן לחימוץ, אלא לקלקול בעלמא. וגם נזלים שאין מקורם מפירות, כגון חלב, דינם כמי פירות. ואף מימיהם של פירות חמוצים, כגון מיץ של תפוח חמוץ,

[שו"ע תסב, א, ומשנ"ב א-ה; ביאורים ומוספים דרשו, 2]

מה קורה לבצק העשוי ממים וקמח שהתערב בו מיץ תפוחים?

שזהו שיעור השהייה לחימוץ בבצק רגיל העשוי מקמח ומים; ואף אם 'עסקו' בבצק במשך כל זמן השהייה - אסור לאוכלו בפסח, ויש המתירים באופנים מסוימים, אך בכל מקרה, אם טעם מי הפירות מורגש באכילת המצה העשויה מבצק זה, אין לקיים בה את מצנת אכילת מצה בליל הסדר.

כאמור, מי פירות אינם מחמיצים את הבצק, אולם, לאיך גיסא, מי פירות המעורבים במים מאיצים את חימוץ הבצק. ומי שלש בצק מקמח ומי פירות, והתערבו בו מעט מים - חובה לאפותו מיד, כדי שלא יספיק להחמיץ. ואם הבצק שהה זמן מה לפני האפייה - אף פחות מ-18 דקות,

[שו"ע תסב, ב, ומשנ"ב ז-ח; ביאורים ומוספים דרשו, 5]

בצק שנילוש במים ובמי פירות והחמיץ - האם אסור בפסח מדאורייתא או מדרבנן?

נחלקו הראשונים אם הוא נחשב כחמץ רגיל, שאיסורו מדאורייתא, או כחמץ 'נוקשה', שאיסורו מדרבנן, (ראה משנ"ב תמב, ב, ו'תמוז, טו). ויש מהאחרונים שהכריעו שנחשב כחמץ נוקשה. ואם המים מהווים רוב בתערובת, לכל הדעות דינו כחמץ רגיל.

בהמשך לאמור: חיטים או קמח שהתערבו בהם מי פירות ויבשו, ולאחר מכן לשו אותם במים - נחלקו האחרונים אם גם באופן זה מאיצים מי הפירות את חימוץ הבצק, ובשעת הדחק ניתן להקל.

[ביה"ל תסב, א, ד"ה ממהרים, וד"ה אין; ביאורים ומוספים דרשו, 10]

ובצק שנילוש במים ובמי פירות, ושהה לפני האפייה והחמיץ -

מאכל חריף שנחתך בסכין חמץ - האם מותר לאוכלו בפסח?

ואם חתכו בסכין זו מספר מאכלים חריפים, שכל אחד מהם אין די בַּנְפָחוּ כדי 'לבטל' את טעם החמץ, ואחר כך בישראל יחד, לפני הפסח - יש אומרים שהבישול מצרף את כולם כדי לבטל את הטעם, כך שאם יש בנפחם הכולל פי שישים מנפח הסכין, טעם החמץ בטל. ויש שמחמירים בדבר, וכן עיקר ההלכה. אולם, אם לא בישראל את כולם יחד, רק השרה אותם יחד במים - למרות שבדרך כלל אנו נוקטים ש'כבוש כמבושל', דהיינו שהשרייה במשך עשרים וארבע שעות כוחה כבישול; אין זה כלל גורף, ולענינים מסוימים אין הכבישה נחשבת כבישול; וכך גם בענינו, אין הכבישה נחשבת כבישול, משום שאין בכוחה להפליט טעם ממאכל אחד לשני, כך שאין טעם כל המאכלים מצטרף יחד.

[שו"ע תמוז, ז-ח, משנ"ב פט, ושעה"צ קז-קכח; וראה שו"ע שם, ד, ומשנ"ב כא]

כפי שלמדנו אתמול, מאכל 'חריף' שנחתך בסכין שבלוע בה טעם חמץ, אסור לאוכלו בפסח, משום שהחריפות בשילוב עם כוח דחיקת הסכין, מפליטים ממנה את טעם החמץ ומבליעים אותו במאכל.

ואיסור זה הוא אפילו אם הסכין אינה 'בת יומה', דהיינו שבשעת החיתוך כבר חלפו עשרים וארבע שעות מעת שנבלע בה טעם החמץ; ואף שבדרך כלל טעם כזה נחשב ל'פגום' ואינו אוסר, בכוח החריפות הטעם 'משתבח', ואוסר.

אולם, אם המאכל נחתך לפני הפסח, הדין כך: אם יש בנפח המאכל הנחתך פי שישים מנפח הסכין, טעם החמץ 'בטל' בתוכו, והוא מותר בפסח; (אלא שיש הסוברים שהוא 'חוזר ונעור' בפסח, ואוסר את המאכל). אך אם אין בנפחו פי שישים מנפח הסכין, הטעם אינו בטל.

הלוח היומי

י"ט באדר | ר' יעקב ב"ר אברהם כהנא זצ"ל, ב' גאון יעקב

יהודי פפד"מ חוגגים ביום זה את "פורים וינצנץ", על שבתאריך זה בשנת שע"ה, מת הצורך וינצנץ פטמילך ימ"ש, שהיה אחראי לגירושם האכזרי (בכ"ז אלול שע"ד).

יארצייט:

- תקפ"ו: ר' יעקב ב"ר אברהם כהנא זצ"ל, ב' גאון יעקב.
- תרל"ד: ר' דוד ב"ר צבי אלימלך מדינוב זצ"ל, ב' צמח דוד.
- תר"מ: ר' יהודה ב"ר יהושע פלק גרינוולד זצ"ל, אב"ד סאטמר וב' שבט מיהודה.
- תרע"ו: ר' נחום ב"ר משה אהרון זצ"ל, מגיד בירושלים, ב' נחמות ישראל.
- תרפ"ח: ר' מאיר יחיאל ב"ר אברהם יצחק הלוי הלשטוק זצ"ל, מאוסטרובצה, ב' אור תורה ומאיר עיני חכמים.
- תרצ"ב: ר' שמואל ב"ר זאב ענגל זצ"ל, אב"ד ראדומישראל וב' שו"ת מהר"ש ענגל ושפתי מהר"ש.
- תרצ"ב: ר' יוסף חיים ב"ר אברהם שלמה זוננפלד זצ"ל, אב"ד העדה החרדית.
- תרצ"ט: ר' עמנואל ב"ר אברהם משה זצ"ל, מפאביניץ-לודג'.
- תשמ"ה: ר' חיים יעקב ב"ר יצחק אריאלי זצ"ל, ב' באר יעקב.
- תשנ"ג: ר' יצחק ב"ר יוסף קאליש זצ"ל, מאמשינוב-ארה"ב.
- תשע"ה: ר' שמעון ב"ר אברהם חירארי זצ"ל, ר"מ פיתוחי חותם וב' שער שמעון אחד.

האם מותר לדבר לשון הרע על... לחם שחור?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

וכן לספר גנאי על יושבי מקום מסויים בארץ ישראל, הביא בספר 'יפה שיחתן' שאחד סיפר לפני הרה"ק ר"א מבעלזא על איזה מקום בארץ ישראל שהוא מקום תורה ועבודת ה', וסיים בדבריו שהלוואי והיה המצב כן בכל ארץ ישראל, ובהשמיעו דברים אלו הזדעזע הרה"ק זי"ע על ששמע אבק לשון הרע על יושבי ארץ ישראל.

ולומר על פלוני שיש לו איזו תכונת גנאי הקיימת לדעתו בתושבי ארץ ישראל [כגון לומר שיש לפלוני 'חוצפה ישראלית'], כתב הגרמ"מ פוקס שגם זה נחשב כגנאי לאנשי ארץ ישראל, ואסור לומר זאת [וזה מלבד הדין שאין לגנות יושבי מקום מסויים לומר עליהם שהם בעלי מידות רעות וכדו', כמבואר לקמן (לשון הרע כלל י סע' יב) שהוא אף חמור יותר מלשון הרע על היחיד].

ה'חפץ חיים' מוסיף עוד, שמצוי שחנווני מוציא דיבה על סחורה של חנווני אחר, ואז גורם לו נזק ממשי. בביאורים ומוספים מביאים על כך מדברי הגר"נ קרליץ, שמי שהזמין אוכל מוכן [קייטרינג] והטעם אינו מוצא חן בעיניו, וכן הקונה יין וטעמו אינו משובח בעיניו, אסור לו לומר דברי ביקורת על היין או האוכל, שבזה גורם הפסד לבעליו של היין או הקייטרינג, וזה נחשב לשון הרע, אלא א"כ יש בזה תועלת [כגון שהטעם ממש אינו ראוי ומספר לאחרים שלא יפסידו].

וכן לספר גנאי על קטן [כשאיין לו צער מזה (ראה לשון הרע כלל ח ס"ק ה)], כתב הגר"נ קרליץ שאם כתוצאה מכך יגרם גנאי להוריו, כגון שאומר על הקטן שאינו מחונך, שמשתמע שהוריו לא חינוכו כראוי, בוודאי אסור הדבר ונחשב לשון הרע.

הלכה מעניינת נלמדת היום בסדר הלימוד היומי ב'חפץ חיים': כשם שאסור להוציא דיבה על חברו, כך גם על חפציו אסור להוציא דיבה. ה'חפץ חיים' מציין כי מקור הדין הוא מדברי ספר 'יראים' לרבי אליעזר ממיץ. ובביאורים ומוספים הביאו כי ה'יראים' למד דין זה מדברי הגמרא בערכין לגבי חטא המרגלים, וכן הביאו ראשונים נוספים שלמדו דין זה מעוד מקורות בחז"ל.

בגדר האיסור, כתב הגר"נ קרליץ שהוא דוקא אם כתוצאה מהדיבור על החפץ, יש גנאי ונזק לבעליו, וכמו המרגלים, שעל ידי שדיברו גנאי על ארץ ישראל גרמו שלא ירצו להיכנס אליה וזה גנאי כביכול להקב"ה שנתן את הארץ לישראל, וכן כתב הגר"י פ"ש.

אכן, מביאים עוד בביאורים ומוספים מדברי האחרונים ובעלי המוסר, שלמדו מדברי חז"ל כי אין ראוי לדבר לשון הרע על עצים ואבנים - גם כשלא יגרם נזק וגנות לבעלים. ומפורסם מה שסיפר הגר"ד סאלוויצ'יק ששמע מיהודי שהתארח בבית ה'חפץ חיים' בשבת, והגישו לחם שחור במקום לחם לבן, ואמר האורח שהלחם השחור לא טוב, וה'חפץ חיים' הביא מיד שלשה דברים במעלת הלחם השחור, והוסיף ש"לכן מה שאמרת זה לשון הרע".

ולעניין דברי גנות על ארץ ישראל, מצינו בחז"ל שייחסו לכך חומרא מיוחדת, ואפילו על דברים של מה בכך כגון טיב האקלים שלה וכדומה, ראה בביאורים ומוספים מה שהביאו בזה מדברי הגמרא, וכן הביאו את המסופר על הגרב"ד ליבוביץ בעל 'ברכת שמואל' שישב עם בחורים שביקרו בארץ ישראל, וסיפרו שהיה שם חום גדול, והפסיקם כדי שלא יספרו בגנות ארץ ישראל.

יארצייט הגאון רבי יוסף חיים ב"ר אברהם שלמה זוננפלד - גאב"ד י-ם

פעם דיבר הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד עם אדם מסוים, כמה מאוסה היא תאוות הממון. נענה הלה ואמר: "אמת הוא, אך אי אפשר לחיות בלא ממון" ענה לו רבינו: "אכן כדברך כן הוא, אך כמו כן אי אפשר לחיות בלא נייר הטישו... ומעולם לא ראינו כי אנשים יאספו אותם עוד ועוד כדי להורישם לבניהם".

כלומר שחובת האדם לזכור ששניהם היינו הך.

(באר החיים להגה"צ רבי אלימלך בידרמן - ספירת העומר עמ' רעט)

נשתדל לעבוד על תאוות הממון ועל אף שהכסף הוא דבר הנצרך לנו, לא נהיה להוטים מדי לרדוף אחריו

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה